

Eesti tegevuspõhimõtted laste ja noorte turvalisema mobiilikasutuse osas

1. Sissejuhatus

1.1. Käesolevad tegevuspõhimõtted on vastu võetud Eesti mobiilsideoperaatorite poolt (edaspidi „mobiilsideoperaatorid“), kes on allkirjastanud Euroopa raamistiku mobiiltelefonide turvalisemaks kasutamiseks laste ja teismeliste poolt (vt „European Framework for Safer Mobile Use by Younger Teenagers and Children“, veebruar 2007). „Tegevuspõhimõtted“ on avalik dokument, millele võivad alla kirjutada kõik Eesti mobiilsideoperaatorid.

1.2. Tegevuspõhimõtted keskenduvad Eesti mobiilsidesektoris korraldatavatele algatustele ning nendega kutsutakse kõiki huvigruppe kaasa aitama laste ja teismeliste turvalisema mobiilikasutuse jätkuvale kasvule.

1.3. Tegevuspõhimõtted on Euroopa raamistiku rakenduseks Eestis vastavalt selle 17. punktile. Tegevuspõhimõtteid saab muuta ja täiendada sellele alla kirjutanud ettevõtete vahelise kokkuleppe alusel.

1.4. Kooskõlas Eesti kehtivate regulatsioonide ning mobiilsidesektoris teenuste pakkumisel väljakujunenud tavade ning praktikaga välja arendatud Tegevuspõhimõtted kätkevad endas üldiseid tegevusjuhiseid, mida mobiilsideoperaatorid kohustuvad järgima laste kaitseks mobiilside kasutamisel. Tegevuspõhimõtted ei takista mobiilioperaatoritel tegevuspõhimõtete eesmärkide saavutamiseks iseseisvalt täiendavate turvameetmete rakendamist, kui need Tegevuspõhimõtetega vastuollu ei lähe.

1.5. Seoses käesolevate Tegevuspõhimõtete vastuvõtmise ja edasiarendamisega on sellele allkirjutanud alljärgnevatel seisukohtadel.

- Mobiilsideoperaatorid kontrollivad enda poolt toodetavat sisu.
- Kaubandusliku mobiilsisu üle on neil kaudne ja tagasiulatuv kontroll juhul, kui nad on teenuse vahendajaks professionaalsete kolmandate isikutega sõlmitud lepinguliste alusel.
- Mobiilsideoperaatoritel puudub kontroll internetis vabalt saadava sisu üle, kui nad ei ole mobiilsisu pakkujaga lepingulistes suhetes. Vastutustundlike ettevõtetenä peavad mobiilsideoperaatorid äärmiselt oluliseks teha lastele ja teismeliste mobiilsideteenuste

turvalisemaks muutmisel koostööd klientide, lastevanemate ja teiste huvigruppidega, s.h lastekaitseorganisatsioonidega.

- Mobiilsideoperaatorid pakuvad sisuteenuseid ettemaksu, arve või kombineeritud arveldamisemeetodite alusel. Raamistiku eesmärgiks on soodustada laste ja teismeliste turvalisemat mobiiltelefoni kasutust vastavalt võimalusele ja vajadusele erinevate arveldusmeetodite kaudu.

2. Juurdepääsu kontrollimehhanismid

2.1. Mobiilsideoperaatorid hoiduvad oma kaubamärgi all pakkumast kaubanduslikku sisuteenust, mida võrdväärset meedias võiks klassifitseerida kui ainult täiskasvanutele sobivaks, ilma et võimaldataks lapsevanematele vajalikke vahendeid taolisele sisule juurdepääsu kontrollimiseks.

2.2. Juurdepääsu kontrolli tuleks võimalusel tagada ka võrdväärset meedias vaid täiskasvanutelesobivaks peetava sisu vahendamisel lepingulise sisupakkuja kaudu.

2.3. Juurdepääsu kontrolli võimaldamisel järgivad mobiilsideoperaatorid Eestis kehtivaid regulatsioone ning mobiilsidesektoris väljakujunenud tavasid ja praktikat kliendiliini kaudu pakutava kõneteenuse, sõnumiteenuse (lühi-, pilt- ja multimeediasõnumid) ja andmeside osas.

2.4. Lisaks peab iga mobiilsideoperaator pakkuma lastevanematele nõuandeid ja juhiseid pakutavate meetmete osas, mis võimaldaksid tal kontrollida ja piirata lapse mobiilikasutust. Nende hulka võiksid kuuluda muuhulgas sellekohased eriteenused, eritelefoniid, teenuste kasutamisele piirangute seadmise võimalus või filtreerimine ja/või saldokontroll.

3. Teadlikkuse tõstmine ja koolitus

3.1. Mobiilsideoperaatorid peavad pakkuma teavet ja juurdepääsu teabele, mis puudutab mobiilside teenuste kasutamist ja meetmeid, mille abil lastevanemad oma laste mobiilikasutust turvalisemaks muuta saavad.

3.2. Mobiilsideoperaatorid annavad endast parima, et suurendada lastevanematest klientide teadlikkust mobiilside kaudu kättesaadavate teenustega kaasnevatest ohtudest, julgustama vestlema nendest ka oma lastega, samuti õpetama lapsi mobiilsideteenuseid kasutama ning andma neile käitumisjuhiseid mobiilsideteenuste kasutamisest tulenevate probleemide korral.

3.3. Mobiilsideoperaatorid peavad tagama klientidele turvaprobleemidest teavitamise võimaluse.

3.4. Mobiilsideoperaatorid toetavad koostöös riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste organite, ettevõtete ja MTÜ-dega teavitamiskampaaniaid, mille eesmärgiks on klientide informeerituse parandamine.

3.5. Meetmete tõhusa toimimise tagamisel on ametiisikutel oma roll laste teadlikkuse tõstmises ajakohastatud koolitusmaterjalide ja -meetodite kättesaadavaks tegemise kaudu. See peaks hõlmama muuhulgas lastele ja lastevanematele suunatud infot mobiiltelefoni ja mobiilse interneti turvalisema kasutuse kohta.

4. Kaubandusliku sisu klassifitseerimine

4.1. Mobiilsideoperaatorid ja sisupakkujad toetavad kaubandusliku sisu klassifikatsiooni raamistikku, mis põhineks Eestis kehtival normidel ja tavadel ning oleks vastavuses võrdväärse meedias kasutatavate lähenemisviisidega. Sisu klassifitseerimine, sõltumata kas seda kasutatakse side kaudu või mitte, peab järgima Eestis kehtivaid sündsuse, sobivuse ja seadusandluse norme. Klassifikatsioon peab hõlmama vähemalt kahte kategooriat: täiskasvanutele sobiv sisu ja muu sisu.

4.2. Mobiilsideoperaatorid peavad tagama, et nende kaubamärgi all pakutav kaubanduslik sisu oleks klassifitseeritud vastavalt Eestis kehtivatele klassifitseerimisnõuetele.

5. Ebaseaduslik sisu

5.1. Mobiilsideoperaatorid teevad koostööd korrakaitseorganitega ebaseadusliku sisu tõkestamiseosas.

5.2. Mobiilsideoperaatorid toetavad jätkuvalt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusi, mis tegelevad lastekaitsega sh võitluses lapspornograafia vastu.

5.3. Mobiilsideoperaatorid toetavad riigi- ja kohalike omavalitsuse asutuste algatusi seoses selliste protseduuride väljatöötamise ja kasutuselevõtuga, mis pakuvad seaduslikke meetmeid ebaseadusliku sisu leviku tõkestamiseks.

5.4. Käesolevate meetmete tõhusaks toimimiseks on vaja ühelt poolt juriidilist selgust selles osas, milline on ebaseaduslik sisu, ning teiselt poolt seda, et korrakaitseorganid (või volitatud asutused) oleks suutelised tõendama konkreetsete sisuelementide ebaseaduslikkust. See eeldab korrakaitse prioriteedi määratlemist ja vajalike vahendite eraldamist.

6. Muud sätted

6.1. Mobiilsideoperaatorid jõustavad Tegevuspõhimõtted nende allkirjastamise momendist alates. Käesolevad põhimõtted ei kehtesta mobiilsideoperaatoritele kohustust kontrollida klientide ja/või kasutajate poolt kasutatavate teenuste sisu või nende poolt saadetavat või vastuvõetavat sisu.

6.2. Käesolevate Tegevuspõhimõtetele allakirjutanud peavad neid regulaarselt üle vaatama ühiskondlike ja tehniliste muutuste valguses ning vastavalt mobiilside arengule. Seda tuleb teha koostöös Euroopa Liidu ja siseriiklike huvigruppidega.

6.3. Mobiilsideoperaatorid võtavad endale kohustuse käesolevad Tegevuspõhimõtted ellu rakendada ja nende järgimist korraldada.